

2008 YILINDA ÜNİVERSİTELERİMİZİN MADEN MÜHENDİSLİĞİ BÖLÜMLERİNE KAYIT YAPTIRAN ÖĞRENCİLERİN ÖSS PROFİLİ ve ÇEŞİTLİ BİLGİLER

Yüksek öğretime girmek zor. Liseyi bitiren her beş gençten dördünün daha ileri bir eğitim görme olanağı bulunmuyor. Her yıl yaklaşık 1,5 milyon genç üniversite kapılarından geri çevriliyor. Plansızlığın her alanda egemen olmaya başladığı ülkemizde, bunun en yaralayıcı sonuçlarından birisi, yüksek öğretimde ve onun bir parçası olan maden mühendisliği öğretim/egitiminde gözlenmektedir. Yıllardır maden mühendisliği eğitimi veren kurumlar “kriterlere uymuyor” denilerek kapatılırken, hangi kriterlere uygun olduğu belli olmayan üniversitelerin maden mühendisliği bölümlerini giderek çoğalmaktadır.

Dünya eğitim sektörü yıllık 2 trilyon dolarlık bir pazar durumundadır. Dünya toplam ticareti üzerinden dolaşıma giren paranın 1997 rakamları ile 5,47 trilyon dolar olduğu düşünülürse, eğitim üzerinden dolaşıma giren 2 trilyon doların çekiciliği kendiliğinden anlaşılır. Dünya ölçüsünde eğitim, sağlık vb. sosyal hizmet alanlarının geniş çaplı tasfiyesinin yaygınlaşmaya başladığı bir dönemdeyiz. Bugün üniversitemizde yaşanan yapısal dönüşümleri anlayabilmenin, bu politikalara karşı güçlü bir mücadele verebilmenin ön koşulu kuşkusuz, dünya ölçüsünde yaygınlaşan bu neo-liberal politikaları anlayabilmekten geçmektedir.

Bir taraftan Yeni Dünya'nın gereklerinden zannederek planlama düşüncesinden vazgeçen, diğer taraftan Ulusal Eğitim Politikaları oluşturmayı gereksiz bir çaba olarak değerlendirip bu konuyu bile küresel kuruluşların yönlendirmelerine terk eden siyasi iktidarlar, pek çok konuda olduğu gibi üniversite eğitimi konusunda da Türkiye'yi her gün biraz daha derin bir açmazla karşı karşıya getirmektedirler.

Günümüzde ülkemizde bulunan üniversitemizden halen 17'sinde maden mühendisliği bölümü bulunmakta, bu bölümlerden 6 adeti ikinci öğretim vermekte ve toplam 23 program ile öğrenim yapılmaktadır. Bu bölümlere son yıllarda 2 adet daha eklenmesi beklenmektedir. Her biri 31-72 öğrenci alan bu bölümlerde öğrenci fazlalığı nedeniyle var olan olanakların giderek daraldığı, eğitim kalitesinin düştüğü, altyapı olanaklarının yeterince oluşturulamadığı görülmektedir.

Bu çalışmanın sağlıklı bir şekilde yorumlanabilmesi için üniversitemizin maden mühendisliği bölümleri hakkında bazı bilgilerin bilinmesinde faydalar vardır.

Ülkemizdeki modern maden mühendisliği eğitimi Cumhuriyet'in kurulması ile birlikte 1924 yılında ülke madenciliğinin gereksindiği elemanları yetiştirmek üzere Zonguldak'ta Yüksek Maden ve Sanayi Mühendisi Mektebi açılması ile başlamıştır. 1949 yılında Zonguldak Maden Teknik Okulu açılmış, bu okul 1961 yılında İstanbul'a nakledilerek İTÜ Teknik Okulu'nun maden bölümünü oluşturmuştur.

1953 yılında 5 yıllık eğitim sonucu yüksek maden mühendisi unvanını veren İTÜ Maden Fakültesi açılmıştır. 1961 yılında Zonguldak Maden Teknik okulunun İTÜ Teknik Okulu bünyesine alınmasından sonra İTÜ'de hem yüksek maden mühendisliği hem de maden mühendisliği eğitimi başlamıştır. 1960 yılında ODTÜ, 1969'da Hacettepe, 1971 yılında şimdiki Dokuz Eylül Üniversitesi, 1975 yılında da şimdiki

Zonguldak Karaelmas Üniversitesi ve Eskişehir Osman Gazi Üniversiteleri maden mühendisliği öğrenimi vermeye başlamışlardır.

Tablo 1 – Üniversitelerimizin Maden Mühendisliği Bölümlerinin Kuruluş Yılları ve 2008 Yılı Kontenjanları

Üniversite	Kuruluş Yılı	Kontenjan	Üniversite	Kuruluş Yılı	Kontenjan
İstanbul Teknik Üni.	1953	72	İstanbul Üni.	1991	52
Ankara Orta Doğu Teknik Üni.	1960	57	Adana Çukurova Üni. (I)	1991	72
Ankara Hacettepe Üni.	1969	62	Adana Çukurova Üni. (II)	1991	72
İzmir Dokuz Eylül Üni.	1971	72	Konya Selçuk Üni. (I)	1991	62
Eskişehir Osman Gazi Üni. (I)	1975	72	Konya Selçuk Üni. (II)	1991	62
Eskişehir Osman Gazi Üni. (II)	1975	72	Diyarbakır Dicle Üni.	1992	52
Zonguldak Karaelmas Üni.	1982	72	Malatya İnönü Üni.	1992	72
Sivas Cumhuriyet Üni. (I)	1986	52	Kütahya Dumlupınar Üni. (I)	1993	72
Sivas Cumhuriyet Üni. (II)	1986	31	Kütahya Dumlupınar Üni. (II)	1993	72
Isparta Sül. Demirel Üni. (I)	1987	72	Afyon Kocatepe Üni.	2002	62
Isparta Sül. Demirel Üni. (II)	1987	72	Niğde Üni.	2006	72
Trabzon Karadeniz Teknik Üni.	1990	52	İTÜ Cevher Hazırlama Müh.	2006	41

1983 yılından sonra YÖK'un kurulması ile sayıları artan Üniversitelerimizde açılan maden mühendisliği bölümlerimiz de; 1987 yılında kurulan Sivas Cumhuriyet Üniversitesi, 1987 yılında kurulan Isparta Süleyman Demirel Üniversitesi, 1988 yılında kurulan Malatya İnönü Üniversitesi, 1990 yılında kurulan Adana Çukurova Üniversitesi, 1991 yılında kurulan İstanbul Üniversitesi, 1991 yılında kurulan Trabzon Karadeniz Teknik Üniversitesi, 1992 yılında kurulan Diyarbakır Dicle Üniversitesi, 1991 yılında kurulan Konya Selçuk Üniversitesi, 1991 yılında kurulan Kütahya Dumlupınar Üniversitesi ve son olarak da 2002 yılında kurulan Afyon Kocatepe Üniversiteleridir.

Aşağıda tablolar ve yorumlar şeklinde sunulan bu çalışmada 2008 yılında üniversitelerimizin maden mühendisliği bölümlerine kayıt yaptıran toplam 1.480 öğrencinin profili değerlendirilmeye çalışılmıştır. Maden mühendisliği bölümlerine kayıt yaptıran bu öğrencilerden 33'ü okul birincisi olmak üzere 1.025'i üniversitelerin birinci öğrenimine ve 12'si okul birincisi olmak üzere 410'u üniversitelerin ikinci öğrenimine kayıt yaptırmışlardır.

Ayrıca bu bilgilere ışık tutması açısından 2007 yılında TMMOB Maden Mühendisleri Odası tarafından yapılan öğrenci anketinden de alıntılar yapılarak yararlanılmıştır. Bu ankete toplam 991 öğrenci katılmıştır. Bu rakam 2007 yılında üniversitelerimizin maden mühendisliği bölümlerinde okuyan öğrencilerin % 22,36'sına karşılık gelmektedir.

Bu çalışmalardan ayrı olarak İTÜ Maden Fakültesi kapsamında oluşturulan ve henüz mezun vermeyen İTÜ Cevher Hazırlama Bölümü rakamları bu bölüm halen maden mühendisliği ile ilişkilendirilmediğinden sadece bilgi mahiyetinde gösterilmiş olup hesaplamalara dahil edilmemiştir.

Tablo 2 – 2008 Yılında Üniversitelerimizin Maden Mühendisliği Bölümlerine Yerleşenlerin ÖSS Net Ortalamaları

	1. Bölüm Testleri					2. Bölüm Testleri				ÖSS Toplam Net
	Türkçe	Sosyal Bil.	Matematik	Fen Bil.	1.Bölüm Toplam Net	Matematik	Fen Bil.	2.Bölüm Toplam Net		
Ankara Orta Doğu Teknik Üni.	22,5	15,8	25,2	23,6	87,1	21,1	15,4	36,5	123,6	
İTÜ Cevher Hazırlama Müh.*	21,6	16,2	24,5	22,5	84,8	20,5	14,3	34,8	119,6	
İstanbul Teknik Üni.	21,6	14,2	23,6	22,1	81,5	18,7	12,4	31,1	112,6	
Ankara Hacettepe Üni.	19,7	12,3	23,3	20,2	75,5	18,1	11,4	29,5	105,0	
İstanbul Üni.	19,0	10,4	22,9	20,1	72,4	16,8	8,8	25,6	98,0	
İzmir Dokuz Eylül Üni.	17,8	8,8	22,4	19,9	68,9	16,2	7,5	23,7	92,6	
Eskişehir Osman Gazi Üni.	I. Öğr.	17,6	8,8	21,8	19,1	67,3	15,7	7,6	23,3	90,6
Trabzon Karadeniz Teknik Üni.		17,7	6,5	21,6	18,2	64,0	14,5	6,7	21,2	85,2
Eskişehir Osman Gazi Üni.	II. Öğr.	17,1	8,3	21,0	17,8	64,2	13,5	6,7	20,2	84,4
ORTALAMA		16,7	8,0	21,1	17,6	63,4	14,1	6,3	20,4	83,8
Konya Selçuk Üni.	I. Öğr.	16,5	8,0	21,0	17,4	62,9	14,3	6,5	20,8	83,7
Adana Çukurova Üni.	I. Öğr.	16,3	8,2	21,0	17,5	63,0	13,6	5,0	18,6	81,6
Zonguldak Karaelmas Üni.		16,6	7,3	20,1	16,8	60,8	12,9	5,0	17,9	78,7
Kütahya Dumlupınar Üni.	I. Öğr.	15,8	5,0	20,4	17,1	58,3	13,8	5,8	19,6	77,9
Malatya İnönü Üni.		15,3	5,9	20,4	16,8	58,4	13,0	5,7	18,7	77,1
Isparta Süleyman Demirel Üni.	I. Öğr.	15,5	6,5	20,4	16,8	59,2	12,9	4,6	17,5	76,7
Sivas Cumhuriyet Üni.	I. Öğr.	16,2	8,4	20,2	15,5	60,3	11,5	4,3	15,8	76,1
Afyon Kocatepe Üni.		15,7	7,5	19,8	16,1	59,1	12,0	4,9	16,9	76,0
Diyarbakır Dicle Üni.		13,3	6,1	21,0	16,4	56,8	14,3	4,3	18,6	75,4
Adana Çukurova Üni.	II. Öğr.	14,6	7,7	20,1	15,6	58,0	11,6	3,4	15	73,0
Kütahya Dumlupınar Üni.	II. Öğr.	16,4	6,3	19,6	15,5	57,8	11,1	4,1	15,2	73,0
Konya Selçuk Üni.	II. Öğr.	14,0	5,1	20,4	16,3	55,8	12,7	4,3	17	72,8
Niğde Üni.		13,9	5,1	20,3	16,3	55,6	12,7	4,3	17	72,6
Isparta Süleyman Demirel Üni.	II. Öğr.	16,3	6,1	19,9	14,4	56,7	11,0	3,4	14,4	71,1
Sivas Cumhuriyet Üni.	II. Öğr.	14,1	4,8	19,9	15,0	53,8	11,6	3,1	14,7	68,5

Üniversite seçme sınavında sayısal puan türü ile öğrenci alan maden mühendisliği bölümleri, sınavda iki bölüm şeklinde verilen testten toplam 180 soruyu cevaplamaları beklenilmektedir. İlk bölümde türkçe, tarih, coğrafya gibi sözel soruların yanı sıra daha kolay olduğu bilinen sayısal (matematik, fizik, kimya, biyoloji) sorular da çözülmekte, sınavın ikinci bölümünde ise sadece sayısal sorular yer almaktadır.

Üniversitelerimizin maden mühendisliği eğitimi veren ikinci öğrenimler ile beraber toplam 23 programda; 120 soruluk birinci bölümde öğrenciler ortalama 63,4 (% 52,83) net soru çözebilmiş, 60 soruluk olan ikinci bölümde de ortalama 20,4 (% 34) net soru çözülmüştür. Toplam 180 sorudan ortalama olarak 83,8 (% 46,55) net soru cevaplanmıştır.

Bu çalışmaya esas toplam 23 maden mühendisliği programından sadece 8 adedi bu ortalamanın üstünde yer alırken toplam 15 program da ortalama altında kalmıştır. Ortalamanın üstünde yer alan 8 bölümden 5 adedi 3 büyük kentimizde bulunan üniversiteler, Eskişehir OGÜ'nin her iki programı ve Trabzon KTÜ bulunmaktadır. İlk sırada bulunan ODTÜ'de öğrenciler toplam 180 sorudan 123,6 (% 68,66) net yapmış, son sırada yer alan Sivas Cumhuriyet Üniversitesi ikinci öğrenimde ise toplam 68;5 (% 38,05) net yapılmıştır.

Diğer mühendislik disiplinleri ile kıyaslanabilmesi amacı ile; ODTÜ maden mühendisliğine giren öğrenciler 123,6 (% 68,66) net yaparken, aynı üniversitenin makine mühendisliği bölümüne girenler 156,80 (% 87,11) net, inşaat mühendisliği bölümüne girenler 148,5 (% 82,56) net, kimya mühendisliği bölümüne girenler 142,6 (% 79,22) net ve çevre mühendisliği bölümüne girenler 137,0 (% 76,11) net yapmışlardır.

Bu duruma karşılık; sıralamada son sırada yer alan Sivas Cumhuriyet Üni. maden mühendisliği ikinci öğrenim bölümüne giren öğrenciler 68,5 (% 38,05) net yaparken, aynı üniversitenin makine mühendisliği ikinci öğrenim bölümüne girenler 101,7 (% 56,5) net, inşaat mühendisliği ikinci öğrenim bölümüne girenler 96,3 (% 53,56) net, kimya mühendisliği ikinci öğrenim bölümüne girenler 93,2 (% 51,77) net ve çevre mühendisliği ikinci öğrenim bölümüne girenler 85,7 (% 47,61) net yapmışlardır.

2008 yılında üniversitelerimizin maden mühendisliği bölümlerinin tüm kontenjanları dolmuştur. Toplam 1.435 (% 96,87) olan kontenjanların tamamı dolmuş, bu durumun dışında okul birincisi olan 45 (% 3,13) öğrenci de maden mühendisliği branşını seçmiştir. Ancak bu öğrencilerden 65 (% 4,39) adedi çeşitli nedenlerle bölümlere kayıt yaptırmamıştır. 2007 yılında maden mühendisliğini kazandıkları halde bölümlere kayıt yaptırmayan öğrenci sayısı 37 (% 3,32) oranında kalmıştır.

Üniversitelerin maden mühendisliği bölümlerinde okul birincileri için ayrılan toplam 45 kontenjanda 2008 yılında dolmuştur. Bu durumun dışında sadece Konya Selçuk Üniversitesi ve Adana Çukurova Üniversitelerinde açılan toplam 2 adet engelli kontenjanı da dolmuştur. Bu kontenjanlardan Konya Selçuk Üniversitesi taban puanı 269,740 olmasına rağmen kayıt yaptıran engelli öğrenci daha yüksek bir puan olan 298,451 ile girmiştir. Adana Çukurova Üniversitesi'nde ise taban puandan 267,628 puan daha az olan 255,551 puanla kayıt yapılmıştır.

Diğer yandan kıyaslamak amacı ile seçilmiş çeşitli mühendislik branşlarına ait öğrenci kontenjanları aşağıdaki gibidir.

Tablo 3 - Çeşitli Mühendislik Disiplinlerine Ait 2008 kontenjanları

Makine Mühendisliği	7194	Gıda Mühendisliği	2145
Elektrik-Elektronik Müh.	5586	Kimya Mühendisliği	2000
İnşaat Mühendisliği	5538	Maden Mühendisliği	1480
Bilgisayar Mühendisliği	4452	Metalürji ve Malzeme Müh.	1052
Endüstri Mühendisliği	3642	Jeofizik Mühendisliği	837
Jeoloji Mühendisliği	2354	Petrol ve Doğalgaz Müh.	118
Çevre Mühendisliği	2244		

2006 yılında Afyon Kocatepe Üni., Sivas Cumhuriyet Üni., Adana Çukurova Üni., Diyarbakır Dicle Üni., Kütahya Dumlupınar Üni., Malatya İnönü Üni., Trabzon Karadeniz Teknik Üni., Konya Selçuk Üni., Isparta Süleyman Demirel Üni. ve Zonguldak Karaelmas Üniversitelerinin maden mühendisliği bölümlerinde kontenjanlar tam olarak dolmamıştır. 2007 yılında ise, Afyon Kocatepe Üni., Sivas Cumhuriyet Üni., Adana Çukurova Üni., Kütahya Dumlupınar Üni., Malatya İnönü Üni., Konya Selçuk Üni. Ve Isparta Süleyman Demirel Üniversitesinde kontenjan açığı yaşanmıştır.

Tablo 4 - 2008 Yılında Üniversitelerimizin Maden Mühendisliği Bölümlerinin Kontenjan ve Yerleşen Öğrencilerin Yerleşme İstatistikleri

		Kontenjan	Okul Birincisi	Toplam Kontenjan	Yerleşme Oranı (%)	Kazanıp Kayıt Yaptırmayan
Adana Çukurova Üni.	I. Öğr.	70	2	72	100	0
	II. Öğr.	70	2	72	100	2
Afyon Kocatepe Üni.		60	2	62	100	3
Ankara Hacettepe Üni.		60	2	62	100	1
Ankara Orta Doğu Teknik Üni.		55	2	57	100	1
Diyarbakır Dicle Üni.		50	2	52	100	5
Eskişehir Osman Gazi Üni.	I. Öğr.	70	2	72	100	1
	II. Öğr.	70	2	72	100	6
Isparta Süleyman Demirel Üni.	I. Öğr.	70	2	72	100	4
	II. Öğr.	70	2	72	100	2
İstanbul Üni.		50	2	52	100	3
İstanbul Teknik Üni.		70	2	72	100	2
İzmir Dokuz Eylül Üni.		70	2	72	100	4
Konya Selçuk Üni.	I. Öğr.	60	2	62	100	1
	II. Öğr.	60	2	62	100	5
Kütahya Dumlupınar Üni.	I. Öğr.	70	2	72	100	1
	II. Öğr.	70	2	72	100	5
Malatya İnönü Üni.		50	2	52	100	4
Niğde Üni.		30	1	31	100	2
Sivas Cumhuriyet Üni.	I. Öğr.	70	2	72	100	2
	II. Öğr.	70	2	72	100	1
Trabzon Karadeniz Teknik Üni.		50	2	52	100	6
Zonguldak Karaelmas Üni.		70	2	72	100	4
TOPLAM		1.435	45	1.480	100	65
İTÜ Cevher Hazırlama Müh.		41	-	41	100	1

Üniversitelerimizin maden mühendisliği bölümlerine, diğer mühendislik branşlarına oranla daha az puan alan öğrencilerin yerleştiği bir gerçektir. 2008 yılında üniversitelerimizin maden mühendisliği bölümüne giriş yapan öğrencilerin aldıkları ağırlıklı taban puanı ortalaması 280,628 olarak gerçekleşmiştir. Bu puanı alan öğrenci de üniversite sınavında 120,255. olarak sıralamada yer almıştır. Kısaca; 2008 yılı ÖSS'nda ortalama olarak 120,000. olan bir öğrenci maden mühendisliği bölümüne kayıt yaptırmaya hakkı kazanmıştır.

Diğer yandan yukarıdaki tablo incelendiğinde ortalama çizgisinin üstünde yer alan üniversitelere giren öğrenciler 24.000 ile 10.000 kişi arasında değişen aralıklarla yerleşirken, ortalama çizgisinin altında kalan bölümler ise 5.000-1.000 gibi birbirine çok yakın taban başarı sıralamaları ile yer almıştır. Yani sıralamada ilk 7 sırada yer alan üniversitelerimizde giriş sıraları arasında 24.000'e yakın fark bulunurken, daha

aşağıda yer alan üniversitelerimiz birbirine çok yakın puanlar ve sıralamalarla öğrenci almıştır.

Tablo 5 - 2008 Yılında Üniversitelerimizin Maden Mühendisliği Bölümlerine Yerleşen Öğrencilerin ÖSS Taban Puanları ve Başarı Sıraları

		Kontenjan	Taban Puan	Taban Başarı Sırası	Tavan Puan
Ankara Orta Doğu Teknik Üni.		57	316,869	40.704	339,227
İstanbul Teknik Üni.		72	303,814	61.664	322,449
Ankara Hacettepe Üni.		62	295,980	77.754	310,037
İstanbul Üni.		52	288,706	95.980	302,218
İzmir Dokuz Eylül Üni.		72	280,798	120.294	302,984
Eskişehir Osman Gazi Üni.	I. Öğr.	72	278,009	130.114	296,403
Trabzon Karadeniz Teknik Üni.		52	273,253	148.979	297,680
TOPLAM ve ORTALAMA		1.480	272,783	165.011	290,709
Eskişehir Osman Gazi Üni.	II. Öğr.	72	271,869	154.860	277,912
Konya Selçuk Üni.	I. Öğr.	62	269,740	164.238	308,451
Adana Çukurova Üni.	I. Öğr.	72	267,179	176.291	286,132
Kütahya Dumlupınar Üni.	I. Öğr.	72	265,554	184.333	279,572
Zonguldak Karaelmas Üni.		72	264,526	189.560	288,818
Afyon Kocatepe Üni.		62	263,005	197.482	272,723
Isparta Süleyman Demirel Üni.	I. Öğr.	72	262,419	200.690	279,192
Malatya İnönü Üni.		52	261,610	205.157	292,103
Konya Selçuk Üni.	II. Öğr.	62	261,057	208.188	269,268
Diyarbakır Dicle Üni.		52	259,987	214.197	292,068
Sivas Cumhuriyet Üni.	I. Öğr.	72	259,302	218.137	290,320
Kütahya Dumlupınar Üni.	II. Öğr.	72	258,962	220.107	287,487
Adana Çukurova Üni.	II. Öğr.	72	258,749	221.324	266,885
Niğde Üni.		31	258,774	221.198	276,875
Isparta Süleyman Demirel Üni.	II. Öğr.	72	257,983	225.891	271,511
Sivas Cumhuriyet Üni.	II. Öğr.	72	256,334	235.843	276,011
İTÜ Cevher Hazırlama Müh.		40	312,318	47.293	324,834

Maden mühendisliği bölümleri bulunan üniversitelerimizde, diğer mühendislik alanları da incelendiğinde nerede ise tüm bölümlerde en düşük puanla alan bölümün maden mühendisliği bölümü olduğu görülmektedir. Toplam 17 üniversitede öğrenimi verilen maden mühendisliği programı 12 (% 70,58) üniversitemizde diğer mühendislik branşlarına oranla en düşük puanla öğrenci almaktadır. Maden mühendisliği programlarını puanı sadece İTÜ'nde jeoloji mühendisliğinden, İstanbul Üniversitesi'nde jeoloji ve jeofizik mühendisliğinden, Dokuz Eylül Üniversitesi'nde jeoloji ve jeofizik mühendisliğinden, Trabzon KTÜ'nde jeoloji ve jeofizik mühendisliğinden ve Hacettepe Üniversitesi'nde jeoloji mühendisliğinden daha yüksek puanla öğrenci almış, diğer tüm mühendislik branşları maden mühendisliği bölümlerinin önünde yer bulmuştur.

Bu durumla birlikte; ikinci öğrenim programları olan üniversitelerimizde, maden mühendisliğinin birinci öğrenimi Isparta Süleyman Demirel Üniversitesi'nde jeoloji ve jeofizik mühendisliğinin ikinci programlarından, Konya Selçuk Üniversitesi'nde jeoloji mühendisliğinin ikinci programından, Adana Çukurova Üniversitesi'nde jeoloji mühendisliğinin ikinci programından, Kütahya Dumlupınar Üniversitesi'nde seramik mühendisliği ikinci programından, Sivas Cumhuriyet Üniversitesi'nde jeoloji ve jeofizik mühendisliğinin ikinci programlarından ve Niğde Üniversitesi'nde jeoloji mühendisliğinin ikinci programından daha yüksek puanla öğrenci almıştır. Ancak tüm bu üniversitelerde maden mühendisliği ikinci programının yine son sırada yer aldığı unutulmamalıdır.

Ancak bu tablodan daha ilginç bir veri, Malatya İnönü ve Diyarbakır Dicle Üniversitelerinde yaşanmaktadır. Malatya İnönü Üniversitesi'nde maden mühendisliği bölümü taban sıralamasında en düşük 205.157 olan öğrenciyi programına alırken, aynı üniversitede kendisine en yakın olarak 91.916. sıradaki (aradaki fark 113.241) öğrenciyi alan kimya mühendisliği bölümü bulunmaktadır. Aynı durum Diyarbakır Dicle Üniversitesi'nde de yaşanmaktadır. Dicle Üniversitesi maden mühendisliği bölümü 214.197 taban sıralaması olan öğrenciyi alırken, kendisine en yakın olarak 74.622. sıradaki (aradaki fark 139.575) öğrenciyi alan makine mühendisliği bölümü bulunmaktadır. Her iki üniversitemizde de maden mühendisliği bölümleri ile kendilerine en yakın puanla öğrenci alan mühendislik bölümleri arasında, uçurumlar şeklinde ifade edilecek fark bulunmaktadır.

Tablo 6 - Üniversitelerimizin Maden Mühendisliği Bölümlerinin Çeşitli Yıllardaki Taban Başarı Sıraları

		2003	2004	2005	2006	2007	2008
Adana Çukurova Üni.	I. Öğr.	165141	156961	135216	KD	188891	176291
	II. Öğr.	193758	184131	159904	KD	231091	221324
Afyon Kocatepe Üni.		184495	167453	143445	KD	194612	197482
Ankara Hacettepe Üni.		58622	60346	58139	67787	67136	77754
Ankara Orta Doğu Teknik Üni.		26398	29696	31874	35311	34964	40704
Diyarbakır Dicle Üni.		189273	178305	151336	KD	214730	214197
Eskişehir Osman Gazi Üni.	I. Öğr.	122192	113809	100722	102508	117029	130114
	II. Öğr.	154660	143273	129016	KD	145404	154860
Isparta Süleyman Demirel Üni.	I. Öğr.	170577	164823	142572	KD	201093	200690
	II. Öğr.	191856	184002	156691	KD	232090	225891
İstanbul Üni.		74563	76457	72991	79774	83630	95980
İstanbul Teknik Üni.		40365	45369	44753	51841	52689	61664
İzmir Dokuz Eylül Üni.		99914	99399	92521	95121	107408	120294
Konya Selçuk Üni.	I. Öğr.	151759	142989	123239	KD	161768	164238
	II. Öğr.	-	-	159030	KD	209170	208188
Kütahya Dumlupınar Üni.	I. Öğr.	163021	151573	128988	KD	182276	184333
	II. Öğr.	182862	176114	151195	KD	219149	220107
Malatya İnönü Üni.		179181	167659	147560	KD	212055	205157
Niğde Üni.		-	-	-	-	-	221198
Sivas Cumhuriyet Üni.	I. Öğr.	188273	179465	151590	KD	219480	218137
	II. Öğr.	206067	197458	168922	KD	257714	235843
Trabzon Karadeniz Teknik Üni.		134721	127007	111121	KD	148575	148979
Zonguldak Karaelmas Üni.		172113	162890	137386	KD	188735	189560
İTÜ Cevher Hazırlama Müh.		-	-	-	-	39631	47293

Tabloda dikkati çeken temel konu ise, üniversitelerimizin maden mühendisliği bölümlerinin yıllar geçtikçe daha az puan alan öğrencilerle öğrenim yapmasıdır.

Tablo 7 – 2008 Yılında Üniversitelerimizin Maden Mühendisliği Bölümlerinin Tercih Edilme İstatistikleri

		1. Sıra	2. Sıra	3. Sıra	4. Sıra	5. Sıra	6. Sıra	7. Sıra	8. Sıra	9. Sıra	10. Sıra	11. Sıra	12. Sıra	13. Sıra
Adana Çukurova Üni.	I. Öğr.	86	98	109	94	102	114	99	110	83	99	109	98	77
	II. Öğr.	68	100	104	139	145	124	135	151	146	133	140	151	124
Afyon Kocatepe Üni.		59	90	86	117	132	128	117	121	136	141	114	117	132
Ankara Hacettepe Üni.		68	43	42	40	44	61	52	44	36	39	34	32	35
Ankara Orta Doğu Teknik Üni.		65	54	56	55	56	54	37	48	31	29	20	31	25
Diyarbakır Dicle Üni.		44	64	67	64	57	59	62	61	63	55	41	46	44
Eskişehir Osman Gazi Üni.	I. Öğr.	75	73	78	76	64	70	71	82	86	73	71	80	73
	II. Öğr.	79	87	58	85	95	85	73	67	87	69	69	63	44
Isparta Süleyman Demirel Üni.	I. Öğr.	61	70	91	97	123	106	125	147	143	131	133	160	129
	II. Öğr.	57	99	101	138	154	159	169	173	194	194	166	175	190
İstanbul Üni.		60	39	47	43	65	40	55	45	44	45	29	42	39
İstanbul Teknik Üni.		71	71	57	43	51	46	39	37	32	43	25	28	33
İzmir Dokuz Eylül Üni.		69	62	102	81	77	67	89	61	53	68	72	45	66
Konya Selçuk Üni.	I. Öğr.	45	55	75	79	80	94	83	74	87	92	74	97	92
	II. Öğr.	53	74	100	97	116	102	105	112	99	107	112	112	103
Kütahya Dumlupınar Üni.	I. Öğr.	41	58	88	59	90	90	92	108	92	115	94	116	104
	II. Öğr.	47	65	91	109	115	118	131	116	125	134	142	122	149
Malatya İnönü Üni.		63	75	81	85	105	125	98	113	84	85	115	114	99
Niğde Üni.		36	50	73	76	88	99	105	105	94	96	88	78	94
Sivas Cumhuriyet Üni.	I. Öğr.	65	76	97	98	119	115	129	141	147	159	164	115	149
	II. Öğr.	95	121	131	142	144	159	178	208	161	201	187	193	183
Trabzon Karadeniz Teknik Üni.		44	53	64	60	70	68	71	66	59	78	78	76	78
Zonguldak Karaelmas Üni.		57	58	72	62	63	87	84	81	85	89	81	84	87
İTÜ Cevher Hazırlama Müh.		22	19	20	26	27	20	20	21	21	18	18	19	18
ORTALAMA		59,6	68,9	78,8	81,9	90,9	91,3	92,5	95,5	91,2	95,5	90,7	91,4	90,3

Tablo 7 – 2008 Yılında Üniversitelerimizin Maden Mühendisliği Bölümlerinin Tercih Edilme İstatistikleri (devamı)

		14. Sıra	15. Sıra	16. Sıra	17. Sıra	18. Sıra	19. Sıra	20. Sıra	21. Sıra	22. Sıra	23. Sıra	24. Sıra	Toplam Tercih	Ortalama Tercih Edilme Sırası
Adana Çukurova Üni.	I. Öğr.	88	104	69	87	62	84	87	77	59	67	48	2.110	11,6
	II. Öğr.	148	125	132	153	120	122	123	101	109	83	54	2.930	12,2
Afyon Kocatepe Üni.		121	119	127	91	121	99	86	94	61	69	56	2.534	12,0
Ankara Hacettepe Üni.		26	36	33	20	21	26	19	17	15	17	20	820	10,1
Ankara Orta Doğu Teknik Üni.		22	15	20	22	14	11	7	13	12	9	5	711	8,5
Diyarbakır Dicle Üni.		53	50	50	39	43	29	31	35	20	25	26	1.128	10,8
Eskişehir Osman Gazi Üni.	I. Öğr.	57	63	55	74	65	55	66	70	58	46	56	1.637	11,9
	II. Öğr.	66	62	52	41	42	47	41	43	38	29	20	1.442	10,5
Isparta Süleyman Demirel Üni.	I. Öğr.	138	137	142	137	124	115	102	78	105	97	86	2.777	12,7
	II. Öğr.	204	203	181	194	158	158	192	169	179	143	145	3.895	13,3
İstanbul Üni.		46	43	32	34	25	38	27	28	17	19	20	922	10,8
İstanbul Teknik Üni.		20	21	28	28	20	21	18	15	13	16	7	783	9,2
İzmir Dokuz Eylül Üni.		72	57	58	59	63	60	68	44	51	56	38	1.538	11,6
Konya Selçuk Üni.	I. Öğr.	81	80	72	77	66	82	65	50	47	73	45	1.765	12,2
	II. Öğr.	119	111	98	103	82	95	81	64	67	51	45	2.208	11,9
Kütahya Dumlupınar Üni.	I. Öğr.	103	93	81	103	82	83	91	64	55	63	75	2.040	12,5
	II. Öğr.	124	126	132	125	124	108	114	101	86	62	58	2.624	12,5
Malatya İnönü Üni.		105	85	100	96	77	76	77	52	58	67	51	2.086	11,9
Niğde Üni.		89	100	96	82	75	71	83	41	60	64	47	1.890	12,2
Sivas Cumhuriyet Üni.	I. Öğr.	142	140	152	149	140	121	119	111	104	100	99	2.951	12,9
	II. Öğr.	183	186	193	202	216	182	185	208	183	227	369	4.437	13,9
Trabzon Karadeniz Teknik Üni.		53	67	62	63	58	50	46	63	52	47	51	1.477	12,2
Zonguldak Karaelmas Üni.		77	95	98	79	73	73	77	54	72	69	59	1.816	12,6
İTÜ Cevher Hazırlama Müh.		10	13	11	7	6	10	4	8	4	6	3	351	9,4
TOPLAM ve ORTALAMA		89,5	88,8	86,4	86,0	78,2	75,7	75,4	66,7	63,5	62,7	61,8	1.953	11,64

2008 yılı ÖSS'nde 17 üniversitemizin toplam 23 programında yerleşen 1.480 öğrenci bu bölümlere tercihlerinde yer veren toplam 46.521 öğrenci arasında seçilerek yerleştirilmiştir. Tablo-7 dikkatle incelendiğinde tercihler arasındaki en fazla yığılmanın 7-15 arasındaki tercihlerde olduğu gözlenmektedir, en fazla tercih ise 10. tercih olarak göze batmaktadır. En fazla tercih edilen bölümler puan sıralamasında en alt sıralarda yer alan programlardır. Bu duruma göre en fazla 4.437 adet ile (% 13,9) Sivas Cumhuriyet Üniversitesi ikinci öğrenimi, ikinci olarak 3.895 adet ile (% 13,3) Isparta Süleyman Demirel Üniversitesi ikinci öğrenimi ve üçüncü olarak da 2.951 adet ile (% 12,9) Sivas Cumhuriyet Üniversitesi birinci öğrenimi yer almaktadır. En az tercih edilenler ise puan sıralamasının yine tam tersi olarak; 711 adet ile (% 8,5) Orta Doğu Teknik Üniversitesi, 783 adet ile (% 9,2) İstanbul Teknik Üniversitesi ve 820 adet ile (% 10,1) Hacettepe Üniversitesi yer almıştır.

Yukarıdaki Tablo-8'de sıralama en üst sıralardaki tercihlerine kayıt yaptıran üniversiteler dikkate alınarak bir sıralama tercih edilmiştir. Bu duruma göre ilk sırada yer alan Hacettepe Üniversitesi'ne ortalama olarak 7,4 tercih sırasında bulunan öğrenci kayıt yaptırmıştır. Bu üniversitemizi ortalama 8. sırada tercih sıralamasında bulunan İstanbul Teknik Üniversitesi ve Diyarbakır Dicle Üniversiteleri takip etmiştir. Son sıralarda tercih edilen bölümler ise 15. tercih sırası ile Sivas Cumhuriyet Üniversitesi ikinci öğrenimi, 14,1 tercih sırası ile Isparta Süleyman Demirel Üniversitesi ikinci öğrenimi ve 13,5 tercih sırası ile Isparta Süleyman Demirel Üniversitesi birinci öğrenimi yer almıştır. Tüm üniversitelerdeki ortalama tercih sıralaması göz önüne alındığında ortalama 11,5. sırada olan öğrenciler maden mühendisliği bölümlerine kayıt yaptırmışlardır.

Üniversitelerin maden mühendisliği bölümüne kayıt yaptıran öğrenciler en fazla olarak 6. tercihlerindeki bölümlere kayıt yaptırmışlardır. Tercih sıralamasında öğrenciler ağırlıklı olarak 4,5,6 ve 7. tercihlerindeki bölümlere kayıt yaptırırken, en düşük olarak 38 adet tercih ile son tercih hakkı olan 24. tercih sıralaması almıştır. Tablo-8 değerlendirmesinde dikkati çeken diğer bir önemli nokta da Adana Çukurova Üniversitesi ikinci öğrenimin daha üst sıralarda tercih edilmesi olmuştur.

TMMOB Maden Mühendisleri Odası tarafından öğrenciler arasında 2007 yılında yapılan ankette üniversitelerin maden mühendisliği bölümlerinde okuyan öğrenciler, okudukları bölümün ÖSS Giriş Formunda kaçınıcı tercihleri olduğu sorusuna aşağıdaki seçenekleri işaretleyerek yanıt vermiştir. Bu ankette en yüksek oran okudukları maden mühendisliği bölümünün % 9,94 ile öğrencilerin ilk tercihi olmasıdır. Bu oranı sırasıyla, 7,81'lik bir yüzde ile üçüncü tercihleri ve 6,90'lık bir yüzde ile beşinci tercihleri izlemiştir.

Bu soruya verilen yanıtlar, üniversiteler ayrı ayrı kategorize edildiğinde ise şu sonuçlar çıkmaktadır. Halen okudukları bölümü ilk tercihleri olarak isteyen öğrenciler arasında Adana Çukurova Üniversitesi'nde oran % 25'e kadar çıkmakta, bu oranı % 15 ile Ankara Hacettepe Üniversitesi ve % 14 ile Diyarbakır Dicle Üniversiteleri takip etmektedir. Öğrencilerin okudukları bölümün ilk üç tercihleri arasında yer alıp almadığı değerlendirildiğinde ise % 40'lık bir oranla Orta Doğu Teknik Üniversitesi ilk sırada yer almakta, bu üniversitemizi % 38 ile Adana Çukurova Üniversitesi ve % 35'lik bir oranla Kütahya Dumlupınar Üniversitesi izlemektedir. Yine öğrencilerin okudukları bölümün ÖSS tercih formunda ilk beş sırada yer alıp almadığı değerlendirildiğinde ilk sırayı % 60'lık bir oranla Orta Doğu Teknik Üniversitesi almakta, bu üniversitemizi % 51 ile Ankara Hacettepe Üniversitesi ve % 42'lik bir oranla İstanbul Teknik Üniversitesi izlemektedir.

2007 yılında yapılan ankette son olarak tercih sıralamasında içinde buldukları maden mühendisliği bölümünün, öğrencilerin ilk on tercihi arasında bulunup bulunmadığı araştırıldığında ise şu sonuçlar çıkmaktadır. Bu tercih aralığında da ilk beş de olduğu gibi üç üniversite ile karşılaşırız. İlk sırada % 83'lük bir oranla Orta Doğu Teknik Üniversitesi, % 74'lük bir oranla İstanbul Teknik Üniversitesi ve % 72'lik bir oranla Ankara Hacettepe Üniversitesi ilk üç sırada yer almaktadır. Okudukları bölümün öğrencilerin ilk on tercihi arasında olup olmadığı sıralamasında Konya Selçuk Üniversitesi, Afyon Kocatepe Üniversitesi, Trabzon Karadeniz Teknik Üniversitesi ve Sivas Cumhuriyet Üniversitesi haricindeki tüm üniversiteler % 50'nin üstünde bir oranda bulunmaktadırlar.

Tablo 9 – 2008 Yılında Üniversitelerimizin Maden Mühendisliği Bölümlerine Yerleşenler Öğrencilere İlişkin Çeşitli Bilgiler

		Toplam Öğrenci	Okul Birincisi Yerleşen	Yerleşenlerin Cinsiyetleri		Yerleşenlerin Öğrenim Durumu				Yerleşenlerin Mezuniyet Yılları					
				Kız	Erk	Lise Son	Mezun	Üni. Öğr.	Diğer	2008	2007	2006	2005	Diğer	
Adana Çukurova Üni.	I. Öğr.	72	-	4	68	5	62	1	4	8	42	8	9	5	
	II. Öğr.	72	-	10	62	7	54	6	5	8	28	18	9	9	
Afyon Kocatepe Üni.		62	-	6	56	8	46	4	4	9	28	10	10	5	
Ankara Hacettepe Üni.		62	-	19	43	21	35	3	3	21	28	7	3	3	
Ankara Orta Doğu Teknik Üni.		57	-	14	43	20	32	3	2	20	26	8	1	2	
Diyarbakır Dicle Üni.		52	-	10	42	1	37	10	4	1	15	7	9	20	
Eskişehir Osman Gazi Üni.	I. Öğr.	72	-	15	57	16	46	8	2	17	35	12	3	5	
	II. Öğr.	72	-	5	67	5	51	9	7	6	38	16	3	9	
Isparta Süleyman Demirel Üni.	I. Öğr.	72	-	15	57	5	55	9	3	6	31	24	5	6	
	II. Öğr.	72	-	12	60	8	54	7	3	9	37	11	7	8	
İstanbul Üni.		52	-	11	41	17	25	8	2	18	24	2	1	7	
İstanbul Teknik Üni.		72	-	21	51	37	29	5	1	40	24	5	2	1	
İzmir Dokuz Eylül Üni.		72	-	3	69	25	40	6	1	26	29	9	5	3	
Konya Selçuk Üni.	I. Öğr.	62	-	3	59	11	44	3	4	12	29	12	3	6	
	II. Öğr.	62	-	13	49	5	46	8	3	5	28	18	7	4	
Kütahya Dumlupınar Üni.	I. Öğr.	72	-	8	64	13	54	5	0	14	30	13	12	3	
	II. Öğr.	72	-	10	62	6	47	18	1	7	26	23	9	7	
Malatya İnönü Üni.		52	-	8	44	1	43	6	2	2	20	14	4	12	
Niğde Üni.		31	-	5	26	1	21	8	1	1	12	7	7	4	
Sivas Cumhuriyet Üni.	I. Öğr.	72	-	11	61	7	55	7	3	8	34	17	7	6	
	II. Öğr.	72	-	9	63	4	61	6	1	4	33	21	4	10	
Trabzon Karadeniz Teknik Üni.		52	-	6	46	8	41	1	2	8	19	18	4	3	
Zonguldak Karaelmas Üni.		72	-	9	63	11	50	8	3	16	30	14	6	6	
TOPLAM		1480			227	1253	242	1028	149	61	266	646	294	130	144
İTÜ Cevher Hazırlama Müh.			-	16	25	15	25	1	0	15	18	7	1	0	

Bilindiği gibi çok uzun yıllardır üniversitelerimizin maden mühendisliği bölümlerinde kız/erkek oranı son derece dengesiz bir seyir izlemektedir. 2008 yılında maden mühendisliği bölümlerine kayıt yaptıran öğrencilerde de bu durum gözlenmektedir. 2008 yılında üniversitelerin maden mühendisliği bölümlerine toplam 227 (% 15,33) kız öğrenci kayıt yaptırmıştır. Orantısız olarak en fazla kız öğrencinin kayıt yaptırdığı bölümler Hacettepe Üniversitesi (% 30,64), İstanbul Teknik Üniversitesi (% 29,16) ve Orta Doğu Teknik Üniversitesi (% 24,56) dir. En az kız öğrencinin kayıt yaptırdığı bölümler ise sırasıyla; İzmir Dokuz Eylül Üniversitesi (% 4,16), Konya Selçuk Üniversitesi birinci öğrenim (% 4,83) ve Adana Çukurova Üniversitesi birinci öğrenim (% 5,56) dir. 2007 yılında yapılan ankete de katılan öğrencilerin yaklaşık % 17'si kız, yaklaşık % 77'si erkektir. Bu oran 2008 yılında maden mühendisliği bölümüne kayıt yaptıran öğrencilerin oranlarına çok yakındır.

2008 yılında üniversitelerimizin maden mühendisliğine kayıt yaptıran öğrencilerin orta öğrenim (lise) eğitimleri incelendiğinde maden mühendisliği bölümlerinin neden puanlarının diğer mühendisliklere oranla daha düşük oldukları anlaşılabilir. Geçtiğimiz yıl üniversitelerimizin maden mühendisliğine kayıt yaptıran öğrencilerin sadece % 16,35'lik bir dilimi o yıl liseden mezun olmuştur. Bu kategoride ezici bir oranla (% 69,46) liseden mezun olmuş ve sınava ikinci ya da üçüncü kez giren mezun öğrenciler oluşturmaktadır. Bu rakamlardan da anlaşılacağı gibi, öğrencilerin çoğu sınava girdikleri ilk yıl maden mühendisliği bölümlerini düşünmemekte, ancak daha sonraki yıllarda da arzu ettikleri puanları yakalayamamaları üzerine mühendis titrine sahip olabilmek amacı ile maden mühendisliği bölümlerine kayıt yaptırmaktadırlar.

Bölümler temelinde tablo incelendiğinde; 2008 yılında lise son sınıfta okuyarak maden mühendisliği bölümlerine kayıt yaptıran en fazla öğrenci İstanbul Teknik Üniversitesi'nde (% 51,39) bulunmakta, bu üniversitemizi sırası ile Orta Doğu Teknik Üniversitesi (% 35,09) ve İzmir Dokuz Eylül Üniversiteleri takip etmektedir. Lise son sınıfta okuyanların en az olduğu bölümler ise aynı oranla (% 1,92) ve sadece bir kişi olarak Diyarbakır Dicle ve Malatya İnönü Üniversiteleridir. Bu sıralamada üçüncü sırada yine bir kişi ama % 3,23'lük bir oranla Niğde Üniversitesi bulunmaktadır.

Liseden mezun olanlar kategorisinde ise, 2008 yılı içinde bölüme kayıt yaptıran en az bir yıl önce mezun olanlar açısından en düşük oranlara bakıldığında ilk sırada İzmir Dokuz Eylül Üniversitesi % 55,56'lık bir oranla, İstanbul Üniversitesi % 48,08'lik bir oranla ve İstanbul Teknik Üniversitesi % 40,28'lik bir oranla izlemektedir. Liseden en az bir yıl önce mezun olanların en fazla kayıt yaptıkları bölümlerde ise ilk sırayı Adana Çukurova Üniversitesi birinci öğrenimi % 86'11'lik bir oranla almıştır. Bu bölümü % 84,72'lik oranı ile Sivas Cumhuriyet Üniversitesi ikinci öğrenimi ve % 82,72'lik oranla Malatya İnönü Üniversiteleri almıştır. Bu kategoride 2008 yılında lise son sınıfta okuyan öğrencilerin, liseden mezun olan öğrencilerden daha fazla olduğu tek üniversitemiz, İstanbul Teknik Üniversitesidir.

Özellikle üniversitelerimizin maden mühendisliğine kayıt yaptıran öğrencilerin yaşlarını incelemek için bizlere ışık tutacak "yerleşenlerin mezuniyet yılları" sütununun incelemesinde de yukarıdaki bilgileri destekleyen veriler gözlenmektedir. Bu kategoride bölümlere kayıt yaptıran öğrencilerden % 17,97'si 2008 yılında, % 43,65'i 2007 yılında, % 19,87'si 2006 yılında, % 8,78'i 2005 yılında ve % 9,72'si daha önceki yıllarda liseden mezun olmuştur. Tablodaki diğer sütununda 90'lı yıllarda

liseden mezun olanlar azımsanmayacak bir ağırlıkta oldukları gibi, liseden 1989 yılında mezun olanlar bile bulunmaktadır. Tablo-9'dan da anlaşılacağı gibi üniversitelerimizin maden mühendisliği bölümlerine kayıt yaptıran öğrencilerin çoğunun isteyerek bu bölümü seçmedikleri, aldıkları puan karşılığında zorunlu olarak yerleştikleri sonucu çıkarılabilir.

Tablo 10 - 2008 Yılında Üniversitelerimizin Maden Mühendisliği Bölümlerine Yerleşenler Öğrencilerin Ortaöğretim Okulları, İkametgah ve Alanları

		Toplam Öğrenci	Yerleşenlerin Orta Öğretim Okul Türü					Yerleşenlerin Alanları		Yerleşenlerin İkametleri**			
			Lise	Anadolu L	Fen Lisesi	Özel Lise	Diğer**	Sayısal	Sözel	Okul Kenti	Coğ. Bölge	3 Büyük Kent	10 Büyük Kent
Adana Çukurova Üni.	I. Öğr.	72	56	9	1	3	3	72	-	22	34	7	29
	II. Öğr.	72	49	11	2	8	2	72	-	19	39	11	31
Afyon Kocatepe Üni.		62	46	16	-	-	-	62	-	3	25	29	33
Ankara Hacettepe Üni.		62	24	23	2	7	6	62	-	34	41	37	41
Ankara Orta Doğu Teknik Üni.		57	15	33	2	2	5	57	-	30	36	38	48
Diyarbakır Dicle Üni.		52	41	3	-	4	4	52	-	32	33	2	2
Eskişehir Osman Gazi Üni.	I. Öğr.	72	42	30	-	-	-	72	-	18	36	26	50
	II. Öğr.	72	44	22	-	3	3	72	-	12	36	28	46
Isparta Süleyman Demirel Üni.	I. Öğr.	72	58	8	-	2	4	72	-	-	12	27	37
	II. Öğr.	72	53	10	1	7	1	72	-	1	7	21	37
İstanbul Üni.		52	21	23	3	5	-	52	-	24	31	27	29
İstanbul Teknik Üni.		72	13	46	1	9	3	72	-	44	53	48	55
İzmir Dokuz Eylül Üni.		72	39	28	-	1	4	72	-	8	18	21	27
Konya Selçuk Üni.	I. Öğr.	62	38	19	-	3	2	62	-	8	28	15	30
	II. Öğr.	62	46	9	1	4	2	62	-	7	26	25	37
Kütahya Dumlupınar Üni.	I. Öğr.	72	51	13	1	3	4	72	-	7	20	20	32
	II. Öğr.	72	51	13	-	5	3	72	-	3	11	18	38
Malatya İnönü Üni.		52	43	5	1	1	2	52	-	10	21	6	8
Niğde Üni.		31	25	3	-	2	1	31	-	2	10	7	12
Sivas Cumhuriyet Üni.	I. Öğr.	72	61	8	-	3	-	72	-	9	29	15	25
	II. Öğr.	72	60	6	-	4	2	72	-	4	28	16	29
Trabzon Karadeniz Teknik Üni.		52	32	12	2	4	2	52	-	8	19	8	21
Zonguldak Karaelmas Üni.		72	51	18	-	2	1	72	-	9	22	19	28
TOPLAM		1480											
İTÜ Cevher Hazırlama Müh.***		41	8	21	-	9	3	41	-	19	24	24	27

* Bu kategoride; Çok Programlı Lise, Yabancı Dil Ağırlıklı Çok Programlı Lise, Anadolu Öğretmen Lisesi, Açık Öğretim Lisesi ve Askeri Liseler sıralanmıştır.

** Bu bölümde Üniversitenin bulunduğu kent "Okul Kenti", Üniversitenin bulunduğu coğrafi bölge "Coğ. Bölge", İstanbul, Ankara ve İzmir kentlerinden gelen öğrenciler "3 büyük kent" ve bu üç büyük kente ilave olarak Adana, Bursa, Konya, Trabzon, Samsun, Antalya ve Eskişehir'de ikamet eden öğrenciler "10 büyük kent" olarak belirlenmiştir. Bu nedenlerle sütunlardaki öğrenci toplamları toplam yerleşen öğrencilerden fazla görülmektedir.

***İTÜ Cevher Hazırlama Mühendisliği Bölümü Maden Mühendisliğine yakınlığı nedeniyle bilgi olarak gösterilmiş, yapılan hesaplamalarda değerlendirmeye alınmamıştır.

2008 yılında üniversitelerimizin maden mühendisliği bölümlerine kayıt yaptıran öğrencilerin orta öğrenim durumları incelendiğinde; ilk dikkati çeken durum lise ya da düz lise denilen orta öğrenim kurumlarının fazlalığıdır. Toplam 1.480 öğrencinin 959'u (% 64,80) düz lise mezunudur. Sadece iki büyük ilde bulunan 4 üniversitemizde (İTÜ, İst.Üni., ODTÜ, Hac.Üni.) genele oranla düz lise mezunu öğrencilerin oranı % 50'den düşüktür. Bölümlerdeki düz lise mezunu öğrenciler en az oranda İTÜ (% 18,06), ODTÜ (% 26,32) ve Hacettepe Üni. (% 38,71) dir. Diğer yandan düz lise mezunu öğrenciler en fazla oranda Sivas Cum. Üni. birinci öğrenim (% 84,72), Sivas Cum. Üni. İkinci öğrenim (% 83,33) ve Malatya İnönü Üni. (% 82,69) bulunmaktadır.

Öğrencilerin orta öğrenim okulları sıralamasında ikinci olarak Anadolu Liseleri gelmektedir. Toplam 1.480 öğrencinin 368'i (% 24,86) Anadolu Lisesi mezunudur. Bu oran sadece iki üniversitemizde % 50'nin üzerine çıkmaktadır. Bu üniversiteler İTÜ (% 63,89) ve ODTÜ (% 57,89) dur. Anadolu Liselerinden mezun olan öğrenciler en az oranda Diyarbakır Dicle Üni. (% 5,77), Sivas Cum. Üni. İkinci öğrenim (% 8,33) ve Malatya İnönü Üni. (% 9,62) bulunmaktadır.

Bu kategoride çok düşük oranlarda Fen Liseleri 17 (% 1,15), özel liseler 82 (% 5,54) ve diğer liseler 54 (% 3,65) adet olarak yer almaktadır. İstanbul Üni. % 5,77 oranında fen lisesi mezunu bulundurmaktadır. Özel lise mezunları da en fazla olarak İTÜ (% 12,50), Hacettepe Üni. (% 11,29) ve Adana Çuk. Üni. İkinci öğrenim (% 11,11) ile bulunmaktadır.

TMMOB Maden Mühendisleri Odası tarafından 2007 yılında üniversitelerin çeşitli sınıflarında okuyan maden mühendisliği öğrencileri ile yapılan ankette de bu duruma çok yakın cevaplar alınmıştır. Maden mühendisliği bölümü öğrencilerinin orta öğrenimi ile ilgili soruya verilen cevaplar arasında ilk sırada öğrencilerin yaklaşık % 54 (533 kişi) oranında (2009; % 64,80) normal lise mezunu olduğunu gözlemliyoruz. Bu durumu yaklaşık % 28 ile (277 kişi) (2009; % 24,86) anadolu lisesi mezunları, yaklaşık % 9 ile (87 kişi) aralarında süper lise mezunlarının da içinde bulunduğu diğer lise mezunları, yaklaşık % 6 ile (63 kişi) özel lise mezunları, yaklaşık % 2 ile (20 kişi) fen lisesi mezunları almaktadır.

Günümüzde üniversite eğitimi almak için olmazsa olmaz bir durum olarak gösterilen fen lisesi ve anadolu lisesi eğitimi bu tabloda da kendini 2007 yılı anketinde de kendini göstermektedir. 991 maden mühendisliği bölümü öğrenci arasında % 28 olan anadolu lisesi öğrenimi, İstanbul Teknik Üniversitesi'nde % 65'e (2009; % 63,89), ODTÜ'de % 55'lere (2009; % 57,89) ulaşmıştır. En düşük oransa % 8 ile Dicle Üniversitesi'nde (2009; % 5,77) gözlenmektedir.

2007 yılındaki ankette, bu tabloya karşın düz lise mezunlarında ise % 87'lik oranla Dicle Üniversitesi ilk sırayı almaktadır. Dicle Üniversitesi'ni, İnönü Üniversitesi % 77 ile, Karaelmas Üniversitesi % 72 ile, Sivas Cumhuriyet Üniversitesi % 70 ile takip etmektedir. Bu kategoride ise son sırada anadolu lisesi tablosunun tam tersine % 11'lik oranla İstanbul Teknik Üniversitesi yer almaktadır.

Tablo 11 – 2008 Yılında Üniversitelerimizin Maden Mühendisliği Bölümlerine Yerleşenler Öğrencilerin Ortaöğrenim Başarı Puanları

		AOBP Ortalaması	OBP Ortalaması	OBP'si En Düşük Aday
Ankara Orta Doğu Teknik Üni.		91,696	79,711	54,547
Diyarbakır Dicle Üni.		82,963	77,471	50
Ankara Hacettepe Üni.		89,024	77,081	52,432
İTÜ Cevher Hazırlama Müh.		90,330	76,904	56,18
Trabzon Karadeniz Teknik Üni.		84,791	76,232	59,951
İzmir Dokuz Eylül Üni.		86,356	76,033	55,053
Malatya İnönü Üni.		81,797	75,665	51,962
İstanbul Teknik Üni.		90,569	75,408	50
İstanbul Üni.		88,705	75,403	50
Niğde Üni.		81,269	75,076	51,163
Adana Çukurova Üni.	I. Öğr.	82,367	74,749	50
Eskişehir Osman Gazi Üni.	I. Öğr.	85,079	74,332	50
ORTALAMA		83,863	74,141	51,440
Kütahya Dumlupınar Üni.	I. Öğr.	82,396	73,558	50,273
Sivas Cumhuriyet Üni.	II. Öğr.	80,764	73,195	50
Konya Selçuk Üni.	II. Öğr.	81,677	73,051	51,205
Afyon Kocatepe Üni.		81,942	72,253	50
Kütahya Dumlupınar Üni.	II. Öğr.	81,739	72,025	50
Konya Selçuk Üni.	I. Öğr.	82,447	72,009	50
Zonguldak Karaelmas Üni.		82,312	71,760	50
Adana Çukurova Üni.	II. Öğr.	81,421	71,687	50
Isparta Süleyman Demirel Üni.	I. Öğr.	80,381	71,669	50,607
Eskişehir Osman Gazi Üni.	II. Öğr.	82,569	71,418	50
Isparta Süleyman Demirel Üni.	II. Öğr.	80,705	71,374	50
Sivas Cumhuriyet Üni.	I. Öğr.	79,415	71,328	51,192

AOBP : Ağırlıklı Ortaöğrenim Başarı Puanı

OBP : Ortaöğrenim Başarı Puanı

Üniversitelerimizin maden mühendisliği bölümlerine giren öğrencilerin, lisede (orta öğrenim) gerçekleştirdikleri başarı puanları da yukarıdaki tabloda görülmektedir. AOBP sütununda yer alan notlar; öğrencinin lisede 100 üzerinden aldığı notların ağırlıklı ortalamasını, OBP sütununda gösterilen notlar da; ÖSS üzerine eklenen ve 80 tam puan üzerinden elde edilen notları göstermektedir. Bu tabloda ilk sırada yer alan ODTÜ'ne giren öğrenciler nerede ise 80 tam puana çok yakın bir seyir göstermiştir (ortalamaya dahil edilen 54,547 gibi en düşük puan olmasına rağmen). Bu üniversitemiz ile sıralamada son sırada yer alan üniversitemiz arasında 8 tam puanı geçen bir fark bulunmaktadır. Çok kaba bir hesaplama ile o puan diliminde bir tam puanın yaklaşık 1.500 öğrenciye karşılık geldiği düşünülürse, ODTÜ'ne giren öğrenci ile Sivas Cumhuriyet Üniversitesi'ne giren öğrenci arasında sadece lisedeki başarısından kaynaklı 12.000 kişilik bir fark meydana gelmektedir.

Bu çalışmada öğrencilerin mezun olduğu lise ve dengi okullara bakıldığında, üç büyük kent ve diğer kentlerdeki üniversiteler açısından irdelediğimizde farklı sonuçlarla karşılaşmaktayız. Üç büyük kentte anadolu lisesi mezunları oranı % 48,4 olurken bu oran 2007 yılındaki ankette de çok yakın bir oranla % 48,8 olmuştur. Diğer kentlerdeki üniversitelerde ise anadolu liseliler oranı % 18,0'a gerilerken bu oran 2007 yılındaki ankette %16,1 olarak gözlenmektedir.

Bu soruya, TMMOB Makine Mühendisleri Odası tarafından 2000 yılında, Eskişehir Osman Gazi Üniversitesi Makine ve Endüstri mühendisliğinde okuyan öğrencilerle yapılan ankette de; ilk sırayı yaklaşık % 60 ile normal lise mezunları, ikinci sırayı yaklaşık % 20 ile Anadolu lisesi mezunları, üçüncü sırayı yaklaşık % 10 ile aralarında süper liselerin de bulunduğu diğer seçeneği almıştır. Bu sıralamayı % 8 ile meslek lisesi mezunları ve % 2 ile özel lise mezunları takip etmiştir.

2008 yılında üniversitelerimizin maden mühendisliği bölümlerine kayıt yaptıran öğrencilerin tamamı orta öğrenimini sayısal öğrenim türünde yapmıştır. Maden mühendisliği bölümüne 2008 yılında eşit ağırlık ya da sözel alanda kayıt yaptıran öğrenci bulunmamaktadır.

Yukarıdaki tablonun incelenmesinde 2008 yılında üniversitelerimizin maden mühendisliği bölümlerine kayıt yaptıran öğrencilerden 314'ü (% 21,22) üniversitenin bulunduğu şehirde ikamet etmektedir. Bu durumda öğrencilerin 1/5'inin, ailelerinin yanında öğrenim gördükleri söylenebilir. Bu oran 2007 yılındaki ankette % 31 olarak gözlenmektedir. Öğrencilerden 615'i (% 41,55) üniversitenin bulunduğu coğrafi bölgede öğrenim görmektedir.

Bölümün bulunduğu kentte ikamet eden öğrencilerden en yüksek oran Diyarbakır Dicle Üni.'nde (% 61,54) olarak gerçekleşmiştir. Bu üniversitemizi, İTÜ (% 61,11) ve Hacettepe Üni. (% 54,84) olarak takip etmiştir. Bölümün bulunduğu kentte ikamet eden öğrencilerden en düşük oran ise Isparta SDÜ'ndedir. SDÜ birinci öğrenimde hiçbir Isparta'da oturan öğrenci bulunmazken (% 0), ikinci olarak tek bir öğrenci ile yine Isparta SDÜ (% 1,39) ile takip etmektedir. Bu sıralamayı (% 4,17)'lik bir oranla Kütahya DPÜ ikinci öğrenimi takip etmektedir.

Yakınlığı nedeni ile üniversitelerin maden mühendisliği bölümünde okuyan öğrencilerin bölümün bulunduğu coğrafi bölgeden gelmeleri incelendiğinde de benzer bir tablo ile karşılaşmak mümkündür. Bu duruma göre 615 öğrenci (% 41,55) kendi coğrafi bölgelerinde bulunan üniversitelerde öğrenim görmektedir. Bu oran yukarıdaki bölüme benzer olarak İTÜ'nde (% 73,61), Hacettepe Üni. (% 66,13) ve Diyarbakır Dicle Üni.'nde (% 63,46) olarak takip etmektedir. En düşük oranlarda; Isparta SDÜ ikinci öğrenimi (% 9,72), Kütahya DPÜ ikinci öğrenimi (% 15,28) ve Isparta SDÜ birinci öğrenimi (% 16,67) ile izlemektedir.

Bu tabloda en dikkati çeken nokta 17 üniversitede de en fazla üniversitenin de içinde bulunduğu coğrafi bölgeden öğrencinin bulunduğuudur. Artık öğrenciler yüksek öğrenim görmek amacı ile ikametlerinin bulunduğu bölgeleri terk etmemekte daha iyi olanakları olan üniversiteler yerine yaşadıkları ilde ya da ikametgah adreslerine yakın olan üniversiteleri tercih etmektedirler.

2008 yılında üniversitelerimizin maden mühendisliği bölümlerinde en fazla Ankara'da ikamet eden öğrenci okumaktadır. Toplam 1480 öğrencinin maden mühendisliği eğitimine başladığı 2008 yılında Ankara 229 (% 15,47) öğrenci ile ilk sırada yer alırken, İstanbul 169 (% 11,41) ve İzmir 72 (% 4,86) ile temsil edilmektedir. Bu üç ilin toplam içindeki payı nerede ise 1/3'lük (31,76) bir orana karşılık gelmektedir.

En çok öğrencisi bulunan ilk 10 il sıralamasında, bu üç ilin dışında; Adana 63, Eskişehir 59, Diyarbakır 41, Kayseri 39, Bursa 39, Konya 34 ve Zonguldak 30 öğrenci ile temsil edilmektedir. Bu 10 ilin toplam oranı ise % 52,36 olarak gözlemlenmektedir. 2008 yılında üniversitelerimizin maden mühendisliği bölümlerinde tüm illerden öğrenci mevcutken, Kastamonu, Ardahan ve Kilis illerimizden öğrenci bulunmamaktadır.

Çalışmanın bu bölümünde son olarak hangi bölümde kaç ilden öğrencinin bulunduğu irdelendiğinde; Sivas Cum.Üni. ikinci öğrenim 38, Isparta SDÜ ikinci öğrenim 33, İzmir DEÜ 32, Sivas Cum.Üni. birinci öğrenim 31, Konya Sel. Üni. birinci öğrenim 31, Kütahya DPÜ ikinci öğrenim 30, Zonguldak KEÜ 30, Trabzon KTÜ 30, Isparta SDÜ birinci öğrenim 29, Afyon Koc. Üni. 29, Konya Sel. Üni. ikinci öğrenim 29, Kütahya DPÜ birinci öğrenim 29, Eskişehir OGÜ ikinci öğrenim 28, Adana Çuk. Üni. birinci öğrenim 26, Adana Çuk. Üni. ikinci öğrenim 25, Malatya İnönü Üni. 24, Niğde Üni. 22, Eskişehir OGÜ birinci öğrenim 22, Hacettepe Üni. 21, İstanbul Üni. 21, İTÜ 20, ODTÜ 17 ve Diyarbakır Dicle Üni. 15 ilden öğrenci bulunmaktadır.

Bu çalışmadan da görüldüğü gibi 2008 yılında üniversitelerin maden mühendisliği bölümlerine kayıt yaptıran öğrenciler uzun yıllardır olduğu gibi diğer mühendislik branşlarına oranla en düşük puanlarla girmektedir. Yine bu duruma paralel olarak öğrencilerin bölümlere girişteki başarı sıralamaları da yıllar geçtikçe gerilere düşmektedir.

Gençlerimize mühendis tanımına uygun ve bir maden mühendisinde bulunması gereken özellikleri kazandıracak, orta öğretimden başlayarak kendi yeteneklerine ve ilgi alanlarına göre donanım elde edebilecekleri bir yüksek öğrenim ve mühendislik eğitimi görmeleri en büyük arzumuzdur.

Nadir AVŞAROĞLU
Maden Mühendisi
Ankara-2009

KAYNAKÇA :

1 - ÖSYM Bilgileri (www.osym.gov.tr)

2 - YÖK (www.yok.gov.tr)

3 - "Türkiye'de Mühendislik Eğitimi ve Maden Mühendisliği eğitimine genel bir bakış" Nadir Avşaroğlu, 2007, Yayınlanmamış Rapor

4 - "Türkiye'de Maden Mühendisliği Öğrenci Profili Araştırması" Nadir Avşaroğlu, 2007, Yayınlanmamış Rapor